

Handläggare
Petter Bergeå
Telefon: 08-50833648

Till
Utbildningsnämnden
2024-03-27

Förslag till ändringar för att öka mobiliteten tidigt i den akademiska karriären (U2024/00229)

Remiss från kommunstyrelsen, KS 2024/191

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat utbildningsdepartementets promemoria "Förslag till ändringar för att öka mobiliteten tidigt i den akademiska karriären U2024/00229" till utbildningsnämnden för yttrande. Förslaget innebär bland annat en utökad möjlighet för lärosäten att inrätta så kallade förenade tjänster, det vill säga tjänster som kombinerar undervisning eller forskning vid ett lärosäte med arbete utanför lärosätet, till exempel som lärare inom grund- eller gymnasieskolan.

Utbildningsförvaltningen är positiv till förslaget då det kan öppna upp samverkansmöjligheter mellan lärosäten och huvudmän inom skolans område som inte är möjliga idag. Disputerade medarbetare skulle, om förslaget realiserar och övriga praktiska hinder undanröjs, kunna få möjlighet att inom ramen för en anställning forska, undervisa på högskola/universitet och samtidigt verka som lärare.

Förvaltningen ser samtidigt att flera frågor behöver utredas närmare innan förenade anställningar kan inrättas inom förvaltningens verksamhetsområde. Det handlar bland annat om anställningsförhållanden, arbetsrätt, pensionsfrågor, arbetsmiljö-ansvar med mera. Även regelverket för karriärtjänster kan behöva ses över.

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Bakgrund/Ärendet

Regeringen tillsatte i maj 2022 en utredning med uppdrag att identifiera eventuella hinder för mobilitet mellan högskolan och andra sektorer samt att ge förslag på hur de kan undanröjas. Uppdraget redovisades i form av en promemoria i maj 2023. Promemorian har nu skickats ut på remiss.

Förslagen i promemorian möjliggör att en anställning som biträdande lektor eller en annan anställning som lärare kan förenas med en anställning i en annan sektor, till exempel en anställning som lärare vid en huvudman för en grund- eller gymnasieskola. Högskolelagen (1992:1434) möjliggör idag endast förenade anställningar för vissa kategorier av anställda vid sjukvårdsenheter som är upplåtna för medicinsk utbildning och forskning. Syftet med förslaget är att öka mobiliteten mellan högskolan och andra sektorer, även tidigt i den akademiska karriären. Promemorian innehåller förslag till ändring i högskolelagen som innebär att denna reglering tas bort.

Utöver förslaget rörande ovan föreslås en ändring i högskoleförordningen (1993:100) som innebär att tidsgränsen för anställning som biträdande lektor från doktorsexamen ska vara högst fem år eller högst sju år från avlagd examen. Syftet med dessa förslag är att tillgodose de skilda förutsättningar och behov som finns vid olika lärosäten för att främja mobilitet och excellens.

Av promemorian framgår att arbetsmarknadens parter bör komma överens om detaljerna om hur en anställning på ett lärosäte kan kombineras med en anställning i en annan sektor.

Förändringarna gällande tidsgränsen mellan doktorsexamen och ansökan till anställning som biträdande lektor föreslås träda i kraft den 1 juli 2024, och förändringarna gällande förenade anställningar föreslås träda i kraft den 1 juli 2025.

På utbildningsförvaltningen har frågan om lärares karriärmöjligheter varit på agendan sedan 2009, då utbildningsnämnden fattade beslut om att utveckla karriärvägar för lärare (dnr 09.201.1320). I samband med att riksdagen 2013 fattade beslut om karriärstegsreformen undersöktes möjligheterna till förenade anställningar för lärare med forskarexamen. Detta visade sig då inte vara möjligt, delvis utifrån begränsningen i högskolelagen (1992:1434). Även lärarutbildningarna har lyft svårigheterna med den nuvarande lagstiftningen de har behov av fler lärare med forskarexamen i undervisningen av lärarstudenter.

Förvaltningen har idag en utvecklad forskningssamverkan med lärosätena inom försöksverksamheten ULF (Utbildning Lärande Forskning) och STLS (Stockholm Teaching and Learning Studies). Försöksverksamheten ULF med praktiktäna skolforskning startade 2017. Målet med försöksverksamheten är att stärka utbildningens vetenskapliga grund. Försöksverksamheten bygger på ett regeringsuppdrag och var tänkt att pågå till 2021, förlängdes till 2024 och kommer att övergå till permanent verksamhet 2025. Försöksverksamheten ska utveckla och pröva hållbara samverkansmodeller mellan akademi och skola vad gäller forskning, skolverksamhet och lärarutbildning. Ett av syftena med ULF är att möjliggöra ökad mobilitet och förenade anställningar mellan skola och lärosäten. Genom att medverka i ULF:s försöksverksamhet har möjligheterna att stärka forskningen och utveckla större forskningsprojekt för de huvudmän som är en del av samverkansplattformen ökat. STLS är en samverkansplattform för undervisningsutvecklande forskning. STLS övergripande syfte är att fungera som en vetenskaplig miljö för småskaliga ämnesdidaktiska forskningsprojekt som involverar lärare.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för personal- och kompetensförsörjning i samverkan med avdelningen för utveckling och samordning.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 19 mars 2024. Funktionshinderrådet kommer att ha möjlighet att behandla ärendet den 20 mars 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Avgränsning

Förslagen i promemorian berör två områden, dels förslaget om förenade anställningar, dels förslaget om att tidsgränsen för anställning som biträdande lektor från doktorsexamen ska vara högst fem år eller högst sju år från avlagd examen. Förvaltningen avstår från att kommentera det senare förslaget då det inte berör utbildningsnämndens verksamhetsområde.

Bra att öppna upp för förenade anställningar

Utbildningsförvaltningen är positiv till förslaget att möjliggöra förenade anställningar genom en ändring i högskolelagen och högskoleförordningen.

En stärkt mobilitet mellan lärarutbildningen och skolområdet är ett viktigt steg i att främja kopplingen mellan utbildning, forskning och omgivande samhälle och kan bidra till en skola av högre kvalitet och en undervisning som vilar på vetenskaplig grund. Förenade

tjänster mellan skola och lärosäten skulle även kunna bidra till att sprida forskningsresultat samt till möjligheter för lärare med doktorsexamen att till del fortsätta och fördjupa den egna forskningen. Vidare skulle förenade anställningar kunna bidra till att stärka lärarutbildningen genom att, i skolpraktiken verksamma, lärare även undervisar lärarstudenter. Detta skulle då ge förutsättningar för lärarutbildningen att bättre rusta studenterna för den skolvardag som väntar och att utbildningarna på lärosätena hålls aktuella.

Förslaget ligger i linje med förvaltningens arbete med lärares karriärmöjligheter och förvaltningens deltagande i ULF-verksamheten och STLS (se beskrivningar ovan).

Flera frågor kvar att lösa

Innan skolhuvudmän och lärosäten kan inrätta förenade anställningar behöver flera frågor lösas, däribland arbetsrättsliga frågeställningar, så som hur anställningsförhållandena ska se ut, frågor om pension och arbetsmiljöansvar samt ansvarsfördelningen mellan lärosätena och skolhuvudmännen. Det finns vidare en mängd praktiska frågeställningar som behöver hanteras mellan skolan och lärosätena. Förvaltningen ser att sådana frågor i huvudsak löses i samverkan mellan lärosätena och skolans huvudmän. Förvaltningen vill dock i sammanhanget också lyfta att vissa författningsändringar kan behövas för att det ska bli möjligt för lärosätena och huvudmännen att inrätta attraktiva anställningar.

För lärare som idag är anställda som lektorer eller förstelärare hos skolhuvudmän kan statsbidrag finansiera en del av lönen enligt villkor fastställda i *förordning 2019:1288 om statsbidrag till skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för lärare*. För att huvudmän inom skolväsendet ska ha incitament att inrätta förenade tjänster anser förvaltningen att även dessa ska kunna finansieras med statsbidrag i de fall anställningen sker som förstelärare eller lektor, i vart fall i den del som rör lönekostnaden för skolhuvudmannen. Det är oklart i vilken utsträckning en förenad tjänst kan berättiga till statsbidrag enligt nuvarande regler. De detaljerade regler som finns för lönesättning av förstelärare och lektorer kan också utgöra ett hinder för parterna för att komma överens om villkoren för en förenad tjänst. Ytterligare regler kring anställning som förstelärare/lektor inom skolväsendet kommer att införas i samband med att det nationella professionsprogrammet börjar gälla där en viss meriteringsnivå krävs vid tillsättning av karriärtjänsten. För en anställning som lektor förväntas det att krävas att den sökande är särskilt meriterad.

Konsekvenser för barn och barns rättigheter samt jämställdhet

Då ärendet är svar på en remiss gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för jämställdhet eller för barn och barns rättigheter. Förvaltningen förutsätter att en sådan analys vid behov görs av kommunstyrelsen i den fortsatta hanteringen av ärendet.

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen. Med hänsyn till remisstiden behöver ärendet justeras omedelbart.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör
Utbildningsförvaltningen

Petra Nergårdh
Avdelningschef
Utbildningsförvaltningen

Bilaga

Remiss av förslag till ändringar för att öka mobiliteten tidigt i den akademiska karriären (U2024/00229)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lena Holmdahl, Utbildningsdirektör	2024-03-19